

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Čerčany

Sokolská 180/180, 257 22 Čerčany

Identifikátor školy: 600 041 999

Termín konání komplexní inspekce: 4. až 7. března 2002

Čj.	022 067/02-5080
Signatura	kb1cv107

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Úplná základní škola má 17 tříd a podle stavu k 30. září 2001 ji navštěvuje celkem 358 žáků. Zřizovatelem je obec Čerčany, škola vystupuje a hospodaří v podmínkách právní subjektivity. Vyučuje se podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. MŠMT 16 847/96-2. Z cizích jazyků je žákům nabízena výuka angličtiny a němčiny. Škola nemá vlastní tělocvičnu. Součástí školy jsou školní družina s kapacitou 75 žáků a školní jídelna s kapacitou 450 jídel.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Vyučování předmětu probíhá v souladu s učebními dokumenty. Učitelé mají zpracovány časově tematické plány učiva v různé kvalitě, většinou využitelné a využité k časové a tematické koordinaci výuky, v některých případech nikoli. Učitelky byly na výuku z hlediska cílů a obsahu vyučování připraveny, vyskytující se nedostatky souvisely s nepromyšleností řízení vyučování.

Obě vyučující na druhém stupni splňují předepsané podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, případná chybějící způsobilost učitelek k výuce předmětu na prvním stupni neovlivnila kvalitu vzdělávání.

Vyučování českého jazyka na prvním stupni probíhalo v esteticky i didakticky podnětných kmenových učebnách. Na druhém stupni se vyučování realizovalo v různých učebnách, které měly průměrnou kvalitu. Didaktická nebo počítačová technika nebyla k výuce využita. Ve většině hodin bylo vyučování doplněno pomůckami nebo materiály (obrazový materiál, knihy, didaktická tabule atd.). Kvalita psychohygienických podmínek souvisela s průběhem vyučování, zprostředkující a metodicky jednotvárná výuka je ovlivnila negativně, v některých hodinách byly činnosti vhodně rytmizovány, na prvním stupni dostali žáci příležitost k pohybu při práci, nebo k přímé relaxaci.

Rozdílná úroveň kvality řízení vyučování souvisela s uplatněným pojetím výuky. Část vyučování byla nadměrně řízena učitelkami, organizace, formy i metody práce byly postaveny na zprostředkujícím způsobu vzdělávání, při němž měli žáci málo prostoru k vlastním učebním činnostem. Část výuky vycházela z činnostního pojetí, rozvoje úsudku, názornosti, práce s chybou. Ve všech případech dominovala frontální práce, případné zařazování kooperativních technik svědčilo o malé míře využívání sociálních forem práce. Výuka předmětu postrádala využití moderních technických prostředků a vyšší míru aktivního učení. Nebyly zaznamenány speciální metody vzdělávání žáků se specifickými potřebami, nicméně učitelky zohledňovaly svým pedagogickým přístupem žáky se specifickými poruchami učení.

Úvodní motivace byla ve většině hodin redukována na sdělení obsahu hodiny nebo rekapitulaci předešlé látky prováděné učitelkou. V průběhu vyučování byli žáci motivováni oceněním výkonu nebo snahy. Vyučování převážně postrádalo závěrečné shrnutí a motivaci k další práci. V některých hodinách na prvním stupni byla díky postupům učitelek zřetelná vnitřní motivace žáků k výuce předmětu.

Komunikace učitelek s žáky byla demokratická, liberální, s kladným vlivem na oboustranně přátelské klima vyučování. Žáci byli vedeni ke kvalitnímu vyjadřování a byly rozvíjeny jejich komunikativní dovednosti. Na druhé straně byla zaznamenána přílišná verbální dominance vyučujících s dopadem na vyjadřování žáků.

Ve vzdělávání předmětu byla zjištěna přibližná rovnováha pozitivních a negativních jevů. Některé vyučovací hodiny nebo jejich části měly vysokou kvalitu, v jiných se vyskytovaly větší nedostatky. Ve vztahu k realizovanému vzdělávacímu programu chyběla kooperativní výuka k dosažení dovednosti umět pracovat společně, vyšší míra aktivizujících vyučovacích postupů a rozvoje komunikativních dovedností.

Cizí jazyk

V souladu s učebním plánem přijatého vzdělávacího programu jsou pro žáky čtvrtého až devátého ročníku zavedeny tři hodiny povinné výuky cizího jazyka týdně. Vyučuje se němčina a angličtina. Volitelné ani nepovinné předměty se vztahem k cizím jazykům zavedeny nejsou. Nabídka školy v této oblasti je rozšířena o tři zájmové útvary v rámci vedlejší hospodářské činnosti. Vyučující sestavují časové tematické plány učiva ve shodě s osnovami a s ohledem na používané učebnice. Probrané učivo respektuje osnovy. Příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla zodpovědná.

Výuku cizích jazyků zajišťuje celkem šest vyučujících, z toho tři nemají příslušnou kvalifikaci pro výuku na základní škole. Jazykové znalosti získávají jednotliví vyučující v různých kurzech, takže absence předepsané způsobilosti neměla negativní vliv na jazykovou úroveň v hospitovaných hodinách.

Materiální podmínky výuky byly celkově na průměrné úrovni. Většina hodin proběhla v běžných kmenových učebnách, kde převážně chybí zobrazení reálií, nástěnky s jazykovou tematikou, práce nebo soutěže žáků, korespondence a další motivující výzdoba. Jen v některých učebnách byly žákům k dispozici gramatické přehledy (např. nepravidelná slovesa). Nahrávku projevu rodilých mluvčích měli možnost poslouchat žáci pouze ve dvou zhlédnutých hodinách, jeden vyučující využil nahrávky písně, zpěv žáků potom doprovázel na kytaru. Používány jsou moderní učebnice, pracovní a další běžné sešity, slovníčky. V některých hodinách se objevily kopírované texty, mapky města nebo např. česko anglické pexeso. Výuka pomocí počítačových programů je vzhledem k počtu tříd a skupin a vzhledem k soustředění počítačů do jedné pracovny umožněna spíše výjimečně a nelze ji běžně využívat jako součást organizace většiny hodin.

Psychohygienické podmínky byly ve všech hospitovaných hodinách dodržovány. Výjimečně přesahovala výuka do přestávky.

V organizaci zhlédnutých hodin převažovalo klasické frontální pojetí práce, s využitím učebních textů, sešitů, některých pomůcek a v menší míře magnetofonového záznamu. Hlavními metodami byly čtení či poslech, oboustranný překlad, doplňování nebo zpracování cvičení z učebnic. V jedné hodině pracovali žáci s výukovými počítačovými programy. Pozitivními rysy sledované výuky byly přehlednost a strukturovanost učiva a jeho trpělivé procvičování v hodinách. Diferenciace učiva vzhledem ke schopnostem žáků nebo výraznější individuální přístup nebyly pozorovány; podle sdělení vyučujících je uplatňována jistá míra vnější diference při zařazování žáků do ročníkových skupin. Hlavním nedostatkem bylo, že jen v malé míře měli žáci příležitost tvořit vlastní věty, klást otázky, reagovat na ně, pohybovat se ve studovaném jazyce.

K práci v hodinách byli žáci motivováni většinou pozitivním povzbuzováním. Učitelé je často chválili a při přímé práci jim poskytovali zpětnou vazbu. Žáci ochotně plnili požadavky formulované často v angličtině či němčině a podřizovali se přirozené autoritě vyučujících. Modelové situace nebo hry, kooperativní činnosti nebo soutěže či další motivující formy práce se objevily pouze v náznacích. Pestřejší motivační metody zařadili dva učitelé ve čtvrtém až šestém ročníku. V namátkově kontrolovaných žákovských knížkách byl dostatek známek, u některých skupin převládaly známky ze slovíček. Písemné projevy žáků jsou vesměs

opravovány, objevily se však i sešity zanedbané. Výskyt dostatečných až nedostatečných známek na vysvědčeních některých žáků z prvního stupně celkově nesvědčí o dostatečné účinnosti motivačních metod a plném respektování filosofie předmětu v této etapě výuky.

Ve všech hodinách byla vytvořena příjemná, převážně pracovní a přátelská atmosféra. Projevy nekázně nebyly pozorovány. Žáci znali a přiměřeně dodržovali dohodnutá pravidla komunikace. Vyučující respektovali jejich potřeby a trpělivě jim naslouchali. Méně prostoru bylo věnováno cílenému rozvoji komunikačních dovedností žáků.

Celkově byla vzhledem ke zhlédnutým hodinám výuka cizích jazyků hodnocena jako průměrná.

Matematika

Týdenní hodinová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu. Tematické plány vyučujících vycházejí z platných učebních osnov a je zajištěna návaznost mezi jednotlivými ročníky. Kontrolou žákovských prací, třídních knih a hospitacemi bylo zjištěno, že učební osnovy nejsou dodržovány na prvním stupni. V loňském školním roce se vyučovalo např. ve čtvrtém ročníku učivo trojúhelníková nerovnost, které patří do šestého ročníku. Stanovené výukové cíle byly zpravidla voleny vhodně a přiměřeně a odpovídaly aktuálnímu složení tříd. Příprava jednotlivých hospitovaných hodin měla velmi dobrou úroveň, vyučovací čas byl ve většině z nich využíván efektivně.

Z deseti vyučujících na prvním stupni splňuje osm podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku matematiky, ze čtyř na druhém stupni dva tyto podmínky nesplňují.

Sledovaná výuka probíhala na prvním stupni v esteticky upravených kmenových učebnách. Ve většině tříd byly kromě potřebných pomůcek k dispozici i relaxační koberce. Členění hodin odpovídalo psychohygienickým zásadám. Časté změny rytmu nebo druhu činnosti přispívaly ke zvyšování efektivity vyučování, zařazování relaxačních chvil bylo spíše výjimkou. Na druhém stupni probíhala výuka v ne příliš podnětném prostředí, nevyužita zůstala dostupná didaktická a výpočetní technika. Chybělo zařazení oddychových partií, hodiny vždy byly monotematické, bez střídání různých druhů činností.

Všechny zhlédnuté hodiny měly jasně stanoven vzdělávací cíl, ve všech byl patrný individuální přístup učitelů k žákům. Probírané učivo bylo podáváno srozumitelně a věcně správně. Z hlediska používaných metod a forem práce byly mezi nimi značné rozdíly. Většina hodin na prvním stupni se vyznačovala promyšlenou organizací, množstvím připravených činností a zpravidla i vysokou pracovní efektivitou s funkční zpětnou vazbou. Uváživé střídání různých forem práce založených zejména na názornosti, vlastním prožitku a tvořivosti dětí, vyvolávalo jejich spontánní zájem a aktivní spolupráci. Zejména ve třídách III. A, I. B a IV. A poskytovaly učitelky žákům prostor pro individuální názory, úvahy a odhad výsledků, podporovaly rozvoj logického myšlení, vedly je k odpovědnosti za práci a sebekontrolu.

Odborná i metodická úroveň, používané formy a metody práce, struktura i průběh hodin byly na druhém stupni u všech vyučujících podobné. Ve sledovaných hodinách převažoval spíše konzervativní přístup vyučujících, spočívající především v jejich dominantní roli, ve stereotypní struktuře výuky s převahou frontálních forem práce a minimem aktivní tvořivé práce žáků. Učitelky zařazovaly samostatnou práci různé obtížnosti a ponechávaly žákům možnost pracovat vlastním tempem. Samostatná práce žáků nebyla vždy konfrontována se správnými výsledky. Při výuce je akceptováno v osnovách doporučené střídání tematických celků aritmetických (algebraických) a geometrických. Zkoušení a opakování navazovalo na probrané učivo.

Přestože se vyučující snažily aby učivo bylo vyvozováno ve spolupráci se všemi žáky

a zdůvodňováno, nakonec při procvičování a opakování byla uplatňována práce s jedním (nebo dvěma) žáky u tabule. Nebylo využito diferenciací úloh při procvičování a opakování. Učitelky dbaly na přesnost ústního i písemného matematického projevu žáků. Pozitivní byla práce s chybou a možnost alternativních postupů při řešení úloh. Malá pozornost byla věnována systematickému vedení žakovských sešitů a jejich kontrole, rozvíjení komunikativních dovedností a schopností žáků. V závěru většiny hodin chybělo celkové shrnutí a systematické utřídění probíraného učiva včetně zhodnocení snahy a pokroku, resp. ocenění výsledků práce žáků.

Na prvním stupni jen ve III. A provedla vyučující kvalitní závěrečné shrnutí a zhodnocení práce a dala čas žákům provést sebereflexi. Negativem je minimální kontrola žakovských sešitů, vedení žáků k přehlednému a uspořádanému grafickému projevu, zejména v nižších ročnících.

Přestože vstupní motivace na prvním stupni nebyla uplatňována v plném rozsahu, v průběhu hodin byli žáci motivováni hrou, odměnou za úspěch v soutěži, pochvalou nebo oceněním výsledků práce. Převládalo pozitivní hodnocení žáků. Motivace a hodnocení žáků ve vyšších ročnících měly zásadní nedostatky.

Většinu hodin na prvním stupni charakterizovaly velmi pěkné vzájemné vztahy a vstřícný a přátelský způsob komunikace se žáky založený na vzájemné důvěře a na přirozené autoritě učitelky. Na druhém stupni se žáci chovali většinou klidně a ukázněně. Projevy rušivého chování žáků se objevily ve třídě IX. B.

Na základě zjištěných skutečností byla i přes uvedené kvalitativní rozdíly výuka matematiky na prvním stupni celkově hodnocena jako velmi dobrá. Kvalita výuky ve sledovaných hodinách na druhém stupni měla průměrnou úroveň. Celkově byla zhlédnutá výuka předmětu posouzena jako průměrná.

Skupina předmětů vlastivěda, přírodověda, přírodopis, chemie

Časová dotace hodin odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Plánování výuky na celý školní rok je zajištěno prostřednictvím časově tematických plánů, které mají všichni vyučující zpracovány. Jejich obsah je v souladu s platnými osnovami, které jsou plněny.

Výuka přírodopisu, přírodovědy a prvouky je zajištěna vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí, kromě tříd III. A a IV. B. Chemii vyučují dvě učitelky, z nichž jedna je nekvalifikovaná. Odborná a pedagogická způsobilost neměla na kvalitu výuky vliv.

Výuka předmětů probíhá v kmenových třídách. Materiální vybavení používaných učeben bylo průměrné, chyběla jim větší didaktická i estetická podnětnost, zvláště pak technické zařízení k modernějším způsobům vzdělávání. Demonstrační stůl v pracovně chemie není opatřen odpadní výlevkou, je tím omezena možnost vyučujícího provádět většinu demonstračních pokusů. Škola disponuje dostatkem názorných pomůcek. Žáci pracovali s učebnicemi, přírodními materiály a chemickými látkami. Vybavení učeben a jejich uspořádání umožňuje uplatňování psychohygienických zásad. Ve sledovaných hodinách na prvním stupni učitelky využívaly pro relaxaci zejména časté střídání činností.

Organizace, formy a metody práce odpovídaly klasickému způsobu výuky s převahou frontální práce. Návaznost učiva byla zajištěna opakováním, výklad směřoval k naplnění stanoveného cíle hodiny. Žáci byli seznámeni se strukturou hodiny, ale většinou chybělo závěrečné hodnocení a ocenění snahy jednotlivců nebo skupin, popřípadě jejich sebehodnocení. Výjimkou byla hodina prvouky v třídě III. A, vedená v tvořivém duchu s převahou kooperativní výuky, se soutěživými aktivitami, problémovými otázkami.

Výsledná úroveň hodin se odvíjela zejména od zkušeností a entuziasmu učitelů. Určité nedostatky v práci učitelky vyplývaly především z jejich kratší pedagogické praxe (učitelka se

soustředila na interpretaci učiva a nestačila zároveň sledovat a reagovat na aktuální stav ve třídě). Vyučující mají informace o žácích se specifickými poruchami učení a chování, v samotných hodinách však nebyla pozorována konkrétní individuální práce s nimi.

Vstupní motivační stimul byl ve sledovaných hodinách opomíjen, vstupní motivace byla často zastoupena pouhým sdělením tématu hodiny. Pouze v prvnou ve III. A, kde vyučující využila životní zkušenosti žáků při tématu *Člověk - stavba těla*, prolínala motivační činnost celou hodinou. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti. Pouze ve IV. A v hodině vlastivědy a v IX. B třídě při hodině přírodopisu zařadili vyučující téma v rámci rozšiřujícího učiva.

Komunikace mezi žáky a učiteli se zakládala na vzájemné důvěře a pozitivních vztazích. Vyučující se snažili pozitivně ovlivňovat vztahy mezi žáky, jejich spolupráci, vedli je k toleranci a vhodně dotvářeli hodinu. Žáci měli prostor k vyjádření svých názorů, při nichž akceptovali až na výjimky daná pravidla komunikace. Úroveň verbální i neverbální komunikace vyučujících byla průměrná.

Celkově byla výuka bloku předmětů hodnocena jako průměrná.

Fyzika

Počet hodin přidělených předmětu odpovídá ve všech třídách učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. V šestém ročníku se vyučuje po jedné hodině, v ostatních třídách po dvou hodinách týdně. Osnovy jsou dodržovány, rezervy jsou v plnění doporučených laboratorních prací. Všechny zhlédnuté hodiny byly vyučujícími obsahově řádně připraveny, materiální příprava měla celkově průměrnou úroveň.

Většinu hodin fyziky vyučují dvě učitelky bez předepsané odborné a pedagogické způsobilosti pro předmět, s vysokoškolským vzděláním v oboru chemie. V šestých třídách zajišťují výuku dvě učitelky s kvalifikací pro jiné předměty.

Materiální podmínky zhlédnutých hodin byly celkově posouzeny jako průměrné. Využívány byly hlavně učebnice, sešity a zápisy na tabulích. Frontální žákovské pomůcky, alternativní zdroje informací, audiovizuální technika ani počítačové naukové programy k dispozici nebyly. Jen v některých hodinách vyučující ilustrovala učivo předvedením improvizovaných pokusů nebo ukázkou jednoho výtisku encyklopedie. Pouze k ukázce při ilustraci výkladu byly v jedné hodině použity některé typy délkových měřidel.

Základní psychohygienické podmínky byly při výuce vytvořeny. Délka vyučovacích jednotek byla dodržována.

Z hlediska forem a užitých metod výuky se jednalo o klasické hodiny, převážně založené na více či méně ilustrovaném výkladu nebo řízeném rozhovoru s následným zápisem do sešitů. Praktické činnosti žáků, jejich vlastní pokusnictví a objevování zákonitostí, kooperace při řešení úkolů nebo vyhledávání a vyhodnocování fakt v alternativní literatuře či v počítačích zařazeny nebyly. V deváté třídě žáci vyhledávali základní informace v učebnicích. Objevil se také přednes žákovského referátu a v menší míře i zadání problémové otázky.

Motivace žáků v hodinách závisela především na přirozené autoritě jednotlivých vyučujících. Jen v částech některých hodin se při motivování žáků uplatnil zajímavý obsah učiva nebo předvedené pokusy. Většina žáků s učitelkami spolupracovala, byli však pozorováni i žáci ponechaní po dlouhou dobu v pasivitě. Účinnější dovednost motivovat žáky předvedla učitelka v sedmé a při jedné hodině v deváté třídě.

V žákovských knížkách je dostatek známek. K získávání podkladů pro klasifikaci jsou často používány písemné formy zkoušení. Ústní i písemné zkoušení pozorované při inspekci mělo

pouze pamětní nebo výpočetní charakter. Písemnosti žáků jsou většinou kontrolovány, mnohé sešity však nemají přiměřenou úpravu.

Ve všech zhlédnutých hodinách byla vytvořena příjemná a pozitivní atmosféra. Projevy nekázně se nevyskytovaly. Při řízeném rozhovoru vyžadovaly učitelky od žáků stručné a správně formulované odpovědi. Většinu komunikačního prostoru si však ponechávaly pro svůj mluvní projev. K rozvíjení a obhajování vlastních myšlenek dostávali žáci prostor jen výjimečně.

Celkově byla úroveň výuky ve zhlédnutých hodinách fyziky hodnocena jako průměrná.

Společenskovědní předměty - dějepis, občanská výchova, rodinná výchova

Výuka předmětů probíhala v souladu s učebními dokumenty. Práce vyučujících se řídí časově tematickými plány učiva. Plánování a příprava na jednotlivé hodiny byly nadprůměrné s případnými nedostatky v didaktické přípravě.

Vyučování probíhalo v různých učebnách standardně zařízených, některé technicky umožňovaly moderní způsob vzdělávání. Ve dvou hodinách byla zařazena videonahrávka. Ke zvýšení názornosti a efektivity výuky byly použity mapy nebo atlasy, případně další dostupné pomůcky. Psychohygienické podmínky byly pozitivně ovlivněny názorností vyučování, případně zařazením samostatné práce, negativně pak některými neefektivními postupy, vedoucími k pasivitě žáků..

Sledované hodiny všech tří předmětů vyučovali až na tři výjimky (dějepis VI. A, IX. B a občanská výchova IX. B) učitelé s předepsanou způsobilostí. Chybějící způsobilost měla částečný vliv na kvalitu vzdělávání.

Část sledovaného vzdělávání měla charakter efektivního vyučování s využitím aktivní práce žáků (práce s videonahrávkou, referáty, textem, atlasem, vyhledávání informací, podněcování k přemýšlení, diskuse). Ve vyučování byly zařazeny výchovné aspekty, mezipředmětové vztahy a aktualizace učiva. V dalších částech hospitovaných hodin docházelo k přímému předávání informací s pasivní účastí žáků ve výuce. Typické byly neefektivní postupy v opakovacích a procvičovacích fázích hodin, včetně zápisu. Specifické techniky v práci s integrovanými zdravotně postiženými žáky nebyly zaznamenány.

Rekapitulace předchozího a obsah nového učiva, jeho aktualizace, mezipředmětové vztahy byly součástí motivační stránky vzdělávání. Vyučující oceňovali snahu žáků, případně dokázali využít aktuálního hodnocení jejich výkonu. Zkoušení v dějepise bylo nestresující, jeho zaměření však nepostihovalo souvislosti. V závěru hodin bylo ojedinele provedeno shrnutí a stručné vyhodnocení práce. Prostor ke vzájemnému hodnocení nebo sebehodnocení byl minimální.

Demokratické klima charakterizovalo vyučování předmětů. V hodinách byly přirozeně rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků a byl vytvořen prostor pro jejich názor a úsudek. Důsledkem verbální dominance vyučujících v některých případech byla pasivita žáků a jejich nezřetelné odpovědi.

Sledované hodiny byly hodnoceny stupni velmi dobrý a průměrný. Kvalita výuky sledovaných společenskovědních předmětů byla celkově průměrná.

Praktické činnosti

Stanovená týdenní časová dotace je v souladu s učebními plány zvoleného vzdělávacího programu. V šestém ročníku se vyučují dvě, v ostatních ročnících jedna hodina týdně. Žáci jsou v paralelních třídách spojováni do skupin (dívkami, chlapci). Výuka probíhá v dvouhodinovém bloku. Kromě šestého ročníku je první hodina vykazována jako praktické činnosti, druhá

hodina jako volitelný předmět (viz následující kapitola). Učební osnovy jsou rozpracovány do tematických a časových plánů učiva, kontinuita výuky předmětu je zajištěna.

Praktické činnosti vyučují tři učitelé, z nichž jeden nemá odbornou a pedagogickou způsobilost. Škola disponuje dílnou, školní kuchyňkou, pracovním PC a pozemkem. Celkově je vybavení pomůckami i dalším pracovním materiálem k výuce velmi dobré. Ve všech prostorách je pořádek a čistota. Sledovaná výuka probíhala ve velmi dobře zařízené dílně vybavené náradím a nástroji pro práci se dřevem, kovem i plastickými hmotami, s možností využití elektrotechnických stavebnic. K dispozici jsou v ní obrazy, instruktážní panely, tabule a mnoho vzorových výrobků.

Ve vyučovacích blocích pracovních činností se projevovala dlouholetá zkušenost a profesionalita učitelů, kteří preferují získávání a upevňování praktických dovedností žáků. Zhlédnuté vyučovací jednotky byly dobře připraveny a organizačně zabezpečeny, vhodně připravenými výrobky a náměty motivovaly žáky. V průběhu jednotlivých praktických úkonů v dílně, na pozemku i při elektromontážních pracích bylo dbáno na bezpečnost, dodržování hygienických pravidel, čistotu a pořádek. V hodině pěstitelských prací vyučující utvářel u žáků pozitivní vztah k přírodě.

Vyučující vytvářeli v průběhu všech hodin velmi příznivou atmosféru. V hodinách bylo využíváno průběžně povzbuzování i pozitivní hodnocení. Velmi dobré bylo plnění zásady spojení teorie s praxí, využití výrobků žáků bylo účelné.

Hospitované hodiny všech sledovaných předmětů charakterizoval vstřícný vzájemný vztah učitelů a žáků. Zvolený způsob komunikace mezi žáky (šestý ročník) někdy vyústil v používání nespisovných výrazů.

Plánování, příprava výuky a motivace a hodnocení a podmínky výuky, organizace, formy a metody výuky jsou velmi dobré, interakce a komunikace průměrné. Celková kvalita vzdělávání ve sledovaném volitelném předmětu a pracovních činnostech je velmi dobrá.

Volitelné předměty (technické činnosti a informatika)

Volitelné předměty se vyučují od sedmého ročníku dvě hodiny týdně. Z toho je jedna hodina informatiky a jedna hodina technických činností (chlapci) nebo domácnosti (dívky). Hodina technických činností (domácnosti) je spojena do dvouhodinového bloku s praktickými činnostmi. Časová dotace výše uvedených předmětů odpovídá požadavkům učebních plánů. Plánování je v souladu s platnými učebními dokumenty. Stanovené výukové cíle byly reálně splnitelné. Náročnost byla postavena jednotně, diferenciací vzhledem ke schopnostem a dovednostem pokročilejších žáků není zohledněna. Organizace všech hodin byla promyšlená.

Výuka informatiky je v letošním školním roce svěřena začínajícímu učitelce s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro základní školu. Pro svou práci má k dispozici odbornou učebnici se starším vybavením a v době inspekce pouze s částečně funkční výpočetní technikou. Programové vybavení umožňuje výuku základů práce v tomto prostředí. Nedělené třídy a nespolehlivost některých počítačů velmi ztěžovaly práci a snižovaly efektivitu ve dvou sledovaných hodinách (žáci pracovali ve skupinách po dvou u jednoho počítače). K vytvoření bezprašného prostředí napomáhá bílá tabule s popisovači.

Žáci mají učebnice, učitelem diktované poznámky do sešitů jsou stručné a jasné. Při úvodním opakování dříve probrané látky se dařilo zapojovat část žáků. Následující frontální výklad nové látky byl jasný, navazující a rozšiřující předchozí znalosti žáků. Poté následovala procvičovací část (práce s Internetem), při níž žáci samostatně pracovali (po skupinách) na dobře zvoleném zadání. Učitelka kontrolovala jejich práci a poskytovala jim účinnou pomoc při řešení. Tím zároveň poskytovala žákům i sobě dostatečnou zpětnou vazbu o rozsahu a hloubce pochopení

a zvládnutí nových poznatků. Hodina měla činnostní charakter, žáci pracovali samostatně, čemuž napomáhala i nápaditě společné zadání s postupně obtížnějšími úkoly. Efektivní závěrečné shrnutí chybělo. Vyučovací čas nebyl vzhledem k obsahu učiva adekvátně využit.

Hodnocení práce žáků na závěr ani v jedné hodině zařazeno nebylo. Neverbální projev učitelky je velmi dobrý, verbální je zbytečně rychlý, s malým střídáním rytmu. Hodnocení technických činností je součástí předcházející kapitoly

Vyšší efektivitu vykazovaly hodiny technických činností. Kvalita výuky volitelných předmětů má vzhledem k současným materiálním podmínkám velmi dobrou úroveň.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Ve většině sledovaných hodin převládala klasická frontální výuka s pozitivy i negativy téměř v rovnováze. V různé míře se u některých vyučujících objevují i prvky kooperativního a aktivního učení. Souhrnně byla vzhledem ke zhlédnuté výuce oblast vzdělávání hodnocena jako průměrná.

Hodnocení činnosti školní družiny

Školní družina je součástí školy, její kapacita je stanovena na 75 žáků. Ve školním roce 2001/2002 byla zřízena tři oddělení. Pravidelný provoz je pro žáky prvního až čtvrtého ročníku ve třech odděleních od 11:35 do 16:45 hodin. Zapsáno je celkem 75 žáků. Další žáci podle potřeby navštěvují tzv. ranní oddělení, které pracuje od 6:30 do 7:45 hodin. Zájmové útvary pracující v rámci školní družiny nejsou zavedeny. Žáci mají možnost účasti v zájmových útvarech organizovaných ve školní budově v rámci školy nebo jiných subjektů.

Výchovně vzdělávací činnost zajišťují tři vychovatelky s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Pro svou činnost má školní družina určen samostatný domek, umístěný přímo v areálu školy. Prostory v něm jsou poměrně členité a účelu vyhovovaly pro nižší počet aktuálně přítomných žáků. Využívat lze také asfaltové hřiště a travnaté pozemky v areálu, popř. další učebny školy. Vybavení nábytkem je skromné a vyžaduje modernizaci. Vybavení pomůckami a hračkami je průměrné. K dispozici zde jsou dva počítače s výukovými programy a hrami. Základní psychohygienické podmínky a zásady bezpečnosti byly ve zhlédnutých hodinách dodržovány.

Výchovně vzdělávací činnost školní družiny navazuje na vzdělávací program základní školy a uskutečňuje se podle celoročního plánu, který je rozpracován do dílčích týdenních plánů. Zveřejněn je přehled činností. Rozsah provozu je znám zřizovateli i rodičům. Povinná dokumentace je řádně vedena. Organizovány jsou sportovní a výtvarné soutěže, turistické pochody, besídky, soutěže ve stolních hrách a pod. Letní tábory či prázdninové činnosti družina nezajišťuje.

Hospitováno bylo v době spontánních aktivit a řízených zájmových činností. Žáci se nejprve zúčastnili sportovních her a soutěží na hřišti, v další hodině zpracovávali připravené výtvarné a rukodělné náměty. Ve školní družině byla vytvořena příjemná atmosféra, komunikace mezi žáky a vychovatelkami byla celkově na velmi dobré úrovni. Žáci dodržovali pravidla kulturního jednání a vystupování, chovali se ohleduplně. Zvolené činnosti vykonávali se zájmem, vzájemně si sdělovali výsledky své činnosti a pomáhali si. Za své výkony byli průběžně povzbuzováni a slovně hodnoceni vychovatelkami.

Podmínky činnosti školní družiny a její řízení jsou celkově průměrné. Organizace a průběh výchovně vzdělávací činnosti byly hodnoceny stupněm velmi dobrý, oblast komunikace

a hodnocení byly rovněž na velmi dobré úrovni. Celkově byla činnost školní družiny hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitel školy má zpracován materiál Koncepční záměry a úkoly 2001 - 2004, v němž formuluje záměr rozvoje školy ve všech oblastech. Pozitivním hlediskem je mimo jiné sociální přesah koncepce, kterým se snaží řešit stabilizaci pedagogického sboru. Dokument naznačuje i určité výsledky a postupy k dosažení stanovených cílů. Koncepce je vyhodnocovaná, má atributy praktického materiálu. Projednávání konkrétního plnění koncepčních záměrů a plánů školy není v dokumentaci školy zachyceno.

Roční plán školy 2001 - 2002 stanovuje hlavní úkoly školy v oblasti vzdělávání a výchovy v tomto školním roce. Doplnuje jej měsíční harmonogram úkolů a akcí se všemi potřebnými náležitostmi a návazně zveřejňované operativní týdenní plány. Součástí systému plánování je také přehled hospitační činnosti. V přehledu chybí specifikace cílů hospitací, včetně diagnostiky.

Výuka probíhá podle učebního plánu čj. 16 847/96-2 vzdělávacího programu Základní škola. Škola má pro druhý stupeň sestaven pravidelný plán vzdělávání ve čtyřletém cyklu, který byl poprvé aplikován od roku 2000/2001. Do učebního plánu jsou zařazeny tři volitelné předměty (technické činnosti, informatika a domácnost) a jeden nepovinný předmět (náboženství). Šíře volitelnosti u zavedených volitelných předmětů je malá, přestože konverzace v cizích jazycích je potom nabízena formou zájmových kroužků. Stanovisko rodičů k této nabídce se však v dotaznících prakticky neobjevilo. Škola organizuje a nabízí žákům účast v četných zájmových útvarech, které vedou učitelé. Z negativních zjištění ČŠI v oblasti kvality vzdělávání vyplynulo nedodržování učebních osnov v předmětu matematika v minulém školním roce, které mj. signalizují, že do programu školy nejsou zapracovány úpravy a doplňky čj. 25 018/98-22.

Vyučující vypracovávají časově tematické plány učiva. Jejich kvalita je rozdílná, většinou jsou funkční a mají praktický význam, v některých případech kopírují učebnice, přepisují osnovy bez konkrétního tematického a časového rozvržení, nebo jsou sestaveny formálně a nedodržují se.

Individuální vzdělávací plány (dále IVP) žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování (dále jen SVPU, SVPCH) jsou zpracovány, na druhém stupni vyučujícími pro daný předmět. IVP převážně upravují obsah vyučování, většinou chybí didaktická úprava, specifické vyučovací postupy vůči každému žákovi, případně využití alternativních forem hodnocení. Pro většinu žáků je organizována speciální péče reedukace SVPU. Škola nemá účelové prostředky na úhradu nákladů spojených se zvláštní péčí o integrované zdravotně postižené žáky. Obecně vyžadují IVP úpravy, uspořádání a odbornější zpracování ve prospěch efektivity individuální péče. Ve výuce byly zaznamenány individuální pedagogické postupy vůči integrovaným žákům, specifické metody nebo diferencované vyučování nikoli.

Oblast plánování má velmi dobrou úroveň.

Organizování

Organizace školy je zřetelná a je zakotvena v řadě vnitřních dokumentů. Organizační strukturu a základní kompetence jednotlivých funkcí na škole upravuje organizační řád školy a další vnitřní předpisy. Vedení školy tvoří ředitel a zástupkyně ředitele, účetnictví zpracovává

ekonomka školy, která také zodpovídá za pokladnu. Mzdová agenda je zpracovávána smluvně jiným subjektem. Přiděleno je třídnictví v jednotlivých třídách, zřízena je funkce výchovného poradce, ve školní družině je ustanovena vedoucí vychovatelka. Vedoucí školní jídelny podléhají vedoucí kuchařka a kuchařky. Provozními zaměstnanci jsou školník a uklízečky. Ustanoveny jsou čtyři skupiny předmětových komisí, metodické sdružení pro první stupeň, funkce metodika tělesné výchovy. Vydána jsou pověření vedením sbírek, kabinetů, knihovny.

Organizace výchovně vzdělávací činnosti, přestávek a dozorů odpovídá platným předpisům. Rozhodnutí vydaná ředitelem mají veškeré požadované náležitosti. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy jsou řádně vedeny. Řád školy byl řádně projednán a schválen, obsahuje předepsaná ustanovení, chybí v něm ustanovení ve smyslu Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže čj. 14 14/2000-51.

Škola řádně zajišťuje výuku plavání i lyžařské výcvikové zájezdy, zúčastňuje se řady předmětových soutěží a olympiád, organizuje desítky exkurzí, výletů, zájezdy do divadel. Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení se mohou zúčastnit hodin dyslektické nápravy. Přestože je evidováno 42 těchto žáků, škola v uplynulém roce nevyužila možnosti navýšení finančních prostředků. Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada, která jedná pravidelně pětkrát ročně. Ze zástupců tříd je vytvořena žakovská rada. Při škole pracuje sdružení rodičů. Rada školy v obci zřízena není.

Informace uvnitř školy jsou předávány operativně pomocí školního rozhlasu, oběžníků, nástěnek a na provozních poradách. Rodiče jsou informováni na třídních schůzkách nebo při konzultačních hodinách, pomocí žakovských knížek a informačních sešitů. Žáci mají možnost předávat podněty pomocí schránky důvěry. Na veřejnosti se škola prezentuje např. pořádáním výstav, akademií, sportovních akcí, vlastním divadelním představením a pod. Vydáván je školní občasník, zveřejňovány jsou příspěvky v místním tisku. Škola získala přístup na internet. Výroční zpráva obsahuje předepsané údaje.

Organizace školy je funkční, v oblasti organizování převažují pozitiva.

Vedení a motivování pracovníků

Řízení školy je plánovité i dostatečně operativní a vytváří základní podmínky pro denní činnost školy. Ředitel vítá a využívá iniciativu pracovníků při zajišťování zájmové činnosti, mimoškolních akcí a při účasti v některých akcích dalšího vzdělávání. Pracovníkům je prakticky denně umožněn neformální přístup k vedení školy. Pamatováno je na základní metodickou pomoc začínajícím učitelům formou tzv. uvádění, uskutečňují se schůzky metodických orgánů, vydána a zveřejněna byla kritéria pro přidělování nadtarifních složek platů, každoročně bývá s jednotlivými pracovníky jednáno o kvalitě jejich práce.

Přesto jsou ve vedení a motivování pracovníků rezervy a nedostatky, zejména v oblasti pedagogické osvěty a její účinnosti. V jednání metodických orgánů se jen minimálně objevují požadavky na modernizaci vyučovacího procesu, pozornost se obrací hlavně k různým organizačním záležitostem, k plánům učiva, plánům exkurzí, organizaci předmětových soutěží a pod. V zápisech se objevuje např. konstatování nekázně žáků bez hlubšího rozboru příčin a signálů pro další práci učitelů. Obecné závěry z hospitační činnosti se v záznamech pedagogické rady a provozních porad objevují v malé míře, větší prostor byl podle záznamů věnován problematice pomoci žákům s SPU. Mezi kritérii pro přidělování osobního hodnocení dominuje hledisko kvality výchovně vzdělávací práce, konkretizace vzhledem k zavádění činnostního učení a dalších aktivizujících forem zde chybí. V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je věnována náležitá pozornost zvyšování jazykové úrovně

vyučujících, příležitosti k osvojení metodických kompetencí pro výuku cizích jazyků měli učitelé minimálně, stejně jako např. možnost studovat moderní postupy školské fyziky. Frekvencována jsou témata z oblasti předcházení patologickým jevům, práce se žáky s SPU a některé další akce. Přestože škola v posledním období nevyužila téměř polovinu prostředků určených na další vzdělávání pedagogů, nebyl v přiměřené míře uskutečněn nákup moderní pedagogické literatury. O účinnosti pedagogické osvěty nesvědčí převaha klasické transmisivní výuky pozorované zejména na druhém stupni školy, ani např. řada neprofesionálních poznámek v sešitech žáků pro „jiná sdělení“ rodičům. V povědomí školy převládá snaha po zajištění kvalitních výsledků výuky. Důslednější apel na modernizaci výuky a na preferování rozvoje kompetencí žáka dosud chybí.

Pozitiva i negativa jsou v oblasti vedení a motivování pracovníků téměř v rovnováze.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost je rozdělena mezi ředitele školy, zástupkyni, metodické orgány, třídní učitele a další pracovníky - vedoucí školní jídelny, vedoucí vychovatelku. Zpracován je plán kontrolní činnosti, jehož součástí je tzv. Přehled hospitací. Kontrolní systém postihuje oblast pedagogickou, provozní i hospodářskou. Kontrola provozu školy je prováděna prakticky denně, s dostatečnou účinností. Kontrole hospodaření unikají některé dílčí nedostatky, popsané v kapitole Hodnocení efektivnosti využívání přidělených prostředků - např. kontrola dodržování stanoveného pokladního limitu.

V pedagogické oblasti jsou kontrolovány zejména tematické časové plány učiva a následné plnění osnov, povinná dokumentace vedená třídními učiteli (včetně žákovských knížek a sešitů), úroveň výsledků výuky a výsledky rozmíst'ovacího řízení a kvalita výchovně vzdělávací práce v hospitovaných hodinách.

Kontrola třídní dokumentace je funkční, kontrola písemností žáků je méně účinná, z kontroly sdělení rodičům neplnou dostatečná opatření pro oblast vedení učitelů. Nedostatky byly zjištěny rovněž v kontrole dodržování osnov včetně Úprav a doplňků platných od 1. září 1998. Hospitační činnost je delegována převážně na zástupkyni ředitele. Frekvence hospitací je přiměřená velikosti školy, při hospitacích provedených společně s inspekcí prokázali členové vedení školy schopnost analyzovat práci vyučujících. Výstupem z hospitací jsou zápisy a rozborů s vyučujícími. Vzhledem k převažujícímu klasickému a frontálnímu způsobu práce v hospitovaných hodinách jsou v účinnosti hospitační činnosti rezervy, podobně jako v kontrole úrovně uvádění učitelů bez odborné a pedagogické způsobilosti a pracovníků s krátkou pedagogickou praxí. Úroveň výsledků učení si ředitel ověřuje na základě rozborů písemných prací z matematiky a českého jazyka, popř. zadává z těchto předmětů kontrolní testy. K evaluaci školy jsou využívány srovnávací testy SCIO a další prověrky vědomostí a znalostí žáků. Vedení školy také pravidelně sleduje výsledky rozmíst'ování žáků na střední školy a odborná učiliště.

Kontrolní systém je vytvořen. Z hlediska účinnosti je oblast kontroly hodnocena stupněm průměrný.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Celkově jsou ve škole vytvořeny průměrné systémové podmínky vzdělávání.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Základní škola Čerčany (dále jen ZŠ Čerčany) je právním subjektem od 1. ledna 2001 a má od zřizovatele povolenu vedlejší hospodářskou činnost. Sledovaným obdobím je rok 2001.

ZŠ Čerčany byly referátem školství Okresního úřadu Benešov dle Upraveného rozpočtu k 1. prosinci 2001 ze dne 15. listopadu 2001 přiděleny finanční prostředky ve výši 7,119.000 Kč. Z toho na mzdové prostředky včetně odvodů bylo 6,960.000 Kč, na ONIV 159.000 Kč.

Škola ve sledovaném období vykazuje úsporu z nevyčerpaných odvodů a ONIV, včetně prostředků na další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP), ve výši 56.629,78 Kč. Úspora je v návrhu na převedení do rezervního fondu.

Porovnáním rozpisu rozpočtu na rok 2001 s Výsledkovou analyticky rok 2001 ze dne 1. března 2002 bylo zjištěno, že škola vykazuje kladný hospodářský výsledek ve výši 11.490,88 Kč. Tento hospodářský výsledek nezahrnuje úsporu z nevyčerpaných odvodů a ONIV, neboť tato vratka dotace je účtována na nákladovém účtě 549 500 (jiné ostatní náklady - vypořádání dotací ŠÚ). Došlo k chybnému zaúčtování ušetřených finančních prostředků a tím je i vykázán chybný hospodářský výsledek.

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních nákladech činil 70,68 %.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Dle poslední úpravy rozpočtu k 1. prosinci 2001 bylo přiděleno na mzdy 5,035.000 Kč, na ostatní platby za provedenou práci 45.000 Kč a 1,880.000 Kč na odvody. Kromě prostředků přidělených referátem školství Okresního úřadu Benešov byly na OPPP použity prostředky z hospodářské činnosti - 31.500 Kč a prostředky z jiných zdrojů - 30.000 Kč (od obce). Závazné ukazatele mzdové regulace byly dodrženy. Výkaz Škol (MŠMT) P 1 - 04 o pracovnících a vyplácených mzdových prostředcích byl vypracován jak za jednotlivé součásti, tak i za organizaci celkem. Škola v roce 2001 zaměstnávala celkem 35,734 přepočtených pracovníků, z toho 23,363 pedagogických. Údaje o čerpání mzdových prostředků uvedených v citovaném výkaze souhlasí s údaji v účetnictví i mzdové rekapitulaci za rok 2001.

Kontrolou osobních spisů zaměstnanců, které jsou vedeny formou samostatných desek pro jednotlivé pracovníky, bylo zjištěno, že některé kopie dokladů o nejvyšším dosaženém vzdělání nejsou ověřené. Při náhodné kontrole zařazování pracovníků do platových tříd a stupňů byl v jednom případě zjištěn chybný zápočet praxe, u několika zaměstnanců nebyly doloženy podklady pro zápočet praxe. Organizace má vypracován vnitřní platový předpis, pro přiznání nenárokových složek platu jsou vedením školy vypracována kritéria. Osobní příplatky jsou přiznány zpravidla na kalendářní rok, jejich výše je v souladu se zákonem uvedena v platovém výměru jednotlivých zaměstnanců. Mimořádné odměny jsou poskytovány za nadstandartní práce nad rámec pracovních povinností. Výplata dalšího platu byla kontrolována náhodně za měsíc listopad 2001, nebylo zde zjištěno porušení platných předpisů.

S prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) bylo ve sledovaném období hospodařeno dle zásad FKSP platných od 1. ledna 2001 a Rozpočtu FKSP na rok 2001. Škola má pro fond zřízen samostatný bankovní účet, na který byly v roce 2001 převedeny finanční prostředky ve třech splátkách. Výše povinného přídelu odpovídá 2 % skutečně vyplácených mezd. Příjem fondu dále tvořily splátky dvou dříve poskytnutých půjček, vypořádání ze

sduženého fondu regionálního školství Okresního úřadu Benešov a zůstatek účtu FKSP ZŠ Čerčany k 31. prosinci 2000. Přesto, že v průběhu roku 2001 byly prováděny hotovostní vklady a výběry finančních prostředků z bankovního účtu a hotovostní platby, neprošly tyto účetní případy pokladní knihou. Z fondu byla v roce 2001 na základě žádosti a písemné smlouvy poskytnuta bezúročná půjčka na bytové vybavení. Prostředky FKSP byly v roce 2001 využívány jako příspěvky na stravování, na rekreace, zájezdy a kulturní akce. U dvou dokladů nebyl přiložen rozpis předmětu platby (uvedeno pouze občerstvení, vitamíny). Ve dvou případech bylo použito finančních prostředků fondu na úhradu věcného daru za mimořádnou pracovní aktivitu, což je v rozporu se zásadami pro použití FKSP.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Škole byly přiděleny finanční prostředky na ONIV, které nebyly plně vyčerpány.

Kontrolou čerpání státního rozpočtu dle Hlavní knihy analytické (dále jen HKA) na rok 2001, bylo zjištěno, že na účtě 501 160 (spotřební materiál - DHIM), je účtováno hromadně. Finanční prostředky od referátu školství a zřizovatele nejsou analyticky rozlišeny.

Účet 241 000 v HKA používaný jako běžný účet rovněž není analyticky rozdělen na dotaci od referátu školství, od obce (zřizovatele) a vlastní zdroje.

V HKA je vedeno čerpání finančních prostředků v jednotlivých měsících souhrnnou částkou. Např. účet 501 120 (učební pomůcky) v měsíci srpnu vykazuje čerpání ve výši 4.743,60 Kč. Skutečností je, že tato částka je tvořena z platby faktury (na nákup učebnic a školních potřeb) a platby pokladnou (nástavce tužek). Na fakturách chybí předkontace.

Kontrolou cestovních příkazů bylo zjištěno, že na cestovních příkazech také není předkontace (účetovací předpis), která prokáže zaúčtování proplacených cestovních náhrad v účetnictví.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

V závazném ukazateli na ONIV byly účelově vyčleněny finanční prostředky na DVPP v celkové výši 31.000 Kč. Bylo zjištěno, že škola vyčerpala pouze 8.571,70 Kč na vzdělávací kurzy a semináře. Zbývající finanční prostředky jsou zahrnuty ve vykázané úspoře.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Škola předložila Výroční zprávu o hospodaření školy za rok 2001, která nespecifikuje příjmy z hospodářské činnosti a ostatní příjmy. Ve výdajích nejsou vykázány ostatní provozní náklady.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Kontrolou čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí nebylo zjištěno neefektivní čerpání.

Školní jídelna

Školní jídelna s kapacitou 450 jídel je součástí školy. Ke stravování je v letošním školním roce přihlášeno 334 žáků, 35 zaměstnanců školy a 16 cizích strávníků. Stravování cizích osob je prováděno v rámci vedlejší hospodářské činnosti školy.

Hodnocení podmínek a organizace stravování

Stravovací provoz je umístěn v samostatném křídle budovy základní školy. Prostorové podmínky kuchyně i skladového zázemí jsou velmi dobré. Stávající technická vybavenost je z části zastaralá, ale funkční a postupně se obnovuje. Personálně je provoz zajištěn šesti pracovníci v celkovém rozsahu 5,70 pracovních úvazků. Na přípravě stravy pro cizí strávníky se podílejí všechny pracovníce jídelny. Tyto činnosti provádějí na základě uzavřených dohod o provedení práce. Organizace provozu je zajištěna dobře a řídí se interními předpisy školy. Provozní čistota i osobní hygiena jsou dodržovány.

Jídelna je světlá, prostorná místnost s dostatečnou kapacitou míst. Žáci se stravují po skupinách podle harmonogramu příslušného dne. Při výdeji obědů jsou používány čipy. Rozpis pedagogických dozorů je stanoven a dodržován. Estetiku stolování snižují opotřebované tácy. Pro výdej stravy cizím strávníkům jsou vyčleněny samostatné prostory.

Operativní evidence jídelny je vedena pomocí počítačového programu v odpovídajícím rozsahu a průkazným způsobem. Stravování cizích osob je od školního stravování účetně odděleno. Namátkovou kontrolou vedení analytické evidence a dokumentace jídelny nebyly zjištěny věcné nedostatky.

Provozní podmínky jsou průměrné, organizace stravování je zabezpečena velmi dobře. Celkově je tato oblast hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení finančních, výživových a spotřebních ukazatelů

- a) Plnění výživových norem je sledováno prováděním propočtů průměrné spotřeby vybraných druhů potravin. Na základě vyhodnocení orientačních propočtů bylo zjištěno, že jsou v menší míře zařazovány ryby a luštěniny. Spotřeba potravin v ostatních sledovaných skupinách je plněna v povolené toleranci. Rozborem jídelních lístků byla zjištěna odpovídající skladba a pestrost připravovaných jídel. Pozitivním zjištěním bylo časté zařazování čerstvého ovoce a zeleniny.
- b) Při přípravě stravy jídelna postupuje podle receptur pro školní stravování. V době šetření byly technologické postupy připravovaných jídel dodrženy. Převážně byla provedena kontrola předepsané hmotnosti masa po tepelné úpravě u všech stravovaných kategorií. Teplota podávaných jídel byla ověřena bodovým teploměrem. Nedostatky zjištěny nebyly.
- c) Finanční normy na nákup potravin a poplatky za školní stravování jsou stanoveny v souladu s obecně platnými právními předpisy. Jejich čerpání je sledováno denně ve výdajovém dokladu potravin, za příslušný měsíc a k datu od počátku příslušného kalendářního roku. Za kalendářní rok 2001 byl finanční limit na potraviny plně vyčerpán. Zaměstnancům školy a důchodcům, kteří před odchodem do důchodu pracovali ve školství je poskytován příspěvek na potraviny z FKSP podle zásad stanovených vnitřním předpisem školy.

Finanční a surovinové normy jsou dodržovány. Plnění výživových ukazatelů je rámcově zajištěno a odpovídá výši finančních prostředků na nákup potravin.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí Školského úřadu Benešov o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 61/96-02, ze dne 22. března 1996
- Přehled o pedagogických pracovnících školy zpracovaný ředitelem školy pod čj. 95/2000
- Třídní knihy všech tříd z let 1997/1998, 1998/1999, 1999/2000, 2000/2001 a 2001/2002
- Rozvrh hodin všech tříd a všech vyučujících
- Třídní výkazy a katalogové listy žáků všech tříd školního roku 2001/2002
- Povinná dokumentace I. - III. oddělení školní družiny ze školního roku 2001/2002
- Řád školy ZŠ Čerčany, projednaný 1. února. 2002
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001
- Organizační řád základní školy Čerčany ze dne 1. ledna 2001
- Povinnosti a náplně práce ředitele a zástupce ředitele
- Provozní řád školy
- Pracovní pověření nad rámec výuky
- Statut základní školy čj. 5/2000, ze dne 22. prosince 2000
- Vnitřní předpis ze dne 1. ledna 2001
- Režim školních dozorů, Režimy odborných pracoven, Režim školní družiny, Vnitřní řád pro vyučující a zaměstnance školy
- Přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2001/2002
- Koncepční záměry a úkoly 2001 - 2002
- Hlavní úkoly na rok 2001 - 2002 a Roční plán školy 2001 - 2002
- Týdenní plány
- Učební plán čtyřletého cyklu vzdělávání na 2. stupni
- Časově tematické plány učiva sledovaných předmětů
- Individuální vzdělávací plány
- Přehled hospitační činnosti
- Upravený rozpočet k 1. prosinci 2001 ze dne 15. listopadu 2001
- Finanční vypořádání dotací a návratných výpomocí poskytnutých územně samosprávným celkům ze dne 25. ledna 2002
- Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001
- Vnitroorganizační směrnice s platností od 1. ledna 2001
- Výsledovka analyticky ZŠ Čerčany na rok 2001
- Rozvaha analyticky ZŠ Čerčany na rok 2001
- Hlavní kniha analyticky na rok 2001
- Účtová osnova na rok 2001
- Pokladní kniha na rok 2001
- Cestovní příkazy - ze dne 4. března 2001 na lyžařský výcvikový kurs, ze dne 13. června 2001 na školní výlet

- Faktury - č. 2 ze dne 19. listopadu 2001, č. 446 ze dne 21. listopadu 2001, č. 27/01 ze dne 13. srpna 2001, č. 21/01 ze dne 27. července 2001
- Pokladní doklady - V 238 ze dne 31. srpna, V 407 ze dne 20. listopadu, V 438 ze dne 10. prosince 2001
- Bankovní výpisy ze dne 12. dubna, 7. května, 9. listopadu, 7. prosince 2001
- Výpis pohybu na účtu - 501 102 (učební pomůcky)
- Výkazy V 17-01 o společném stravování dětí a mládeže podle stavu k: 15. říjnu 2000 a 15. říjnu 2001
- Provozní řád školní jídelny ze dne 1. ledna 2001.
- Organizační řád školní jídelny platný od 1. ledna 2001.
- Dodatek k Organizačnímu řádu školní jídelny platný od 1. října 2001.
- Sanitační řád školní jídelny ze dne 1. ledna 2001.
- Dopis Okresního úřadu v Benešově u Prahy, okresního hygienika čj. 5142-231/2001-Ká ze dne 4. října 2001 - souhlas k poskytování stravovacích služeb veřejnosti.
- Zásady Fondu kulturních a sociálních potřeb platné od 1. ledna 2001.
- Kalkulace jídla pro cizí strávníky.
- Záznamy stravovaných osob a poplatků za měsíc říjen 2001.
- Rekapitulace hospodaření školní jídelny za měsíce říjen a prosinec 2001 (obrat materiálu, bilance příjmů a nákladů, přehled o počtu vařených jídel, přehled příjmů a výdajů, měsíční přehled podle typu platby, obrat materiálu po druhích, čerpání finanční normy na potraviny).
- Propočet průměrné spotřeby vybraných druhů potravin za měsíce březen a červen 2001 a období od září do prosince 2001.
- Jídelní lísky za měsíce říjen 2001 a únor 2002 a týden od 4. do 8. března 2002.
- Výdejky potravin: č. 135 ze dne 2. října 2001, č. 175 ze dne 1. listopadu 2001, č. 73 ze dne 4. března 2002 a č. 75 ze dne 5. března 2002.
- Zdravotní průkazy a osobní listy zaměstnanců školní jídelny.

ZÁVĚR

Školní budova je vzhledem k počtu žáků dostatečně prostorná, je udržovaná a podle možností zřizovatele jsou plánovány další úpravy a modernizace prostorů i vybavení. Materiální podmínky výuky jsou celkově průměrné. K dispozici je pracovna informatiky, počítače pro práci žáků pomocí výukových programů v ostatních učebnách umístěny nejsou. Škole citelně chybí vlastní tělocvična.

Značná část výuky je zajištěna vyučujícími bez předepsané kvalifikace. Materiální zabezpečení většiny hospitovaných hodin mělo průměrnou úroveň, stejně jako vybavení frontálními pomůckami nebo didaktickou technikou. Málo příležitosti měli žáci k práci s alternativními zdroji informací. Ve výuce převládal tradiční frontální styl s malou mírou diferenciací učiva vzhledem ke schopnostem jednotlivých žáků. Učivo bylo většinou dobře vyloženo a dostatečně procvičeno. Převážně však byly preferovány naukové cíle vzdělávání před cíli formativními. V hospitovaných hodinách také chyběla větší pozornost žákům s diagnostikovanými specifickými poruchami učení. Zjištěny byly dílčí nedostatky v dodržování osnov. Učební plán přijatého vzdělávacího programu je plněn.

Celkově byla pozorovaná výuka hodnocena stupněm průměrný.

Inspekce proběhla po prvním roce činnosti školy v podmínkách právní subjektivity. Přechodu na tuto organizační formu věnoval ředitel značnou část své pozornosti. Zvýšené úsilí také vyžaduje téměř každoroční potřeba doplnění učitelského sboru.

Velmi dobře byla hodnocena oblast plánování i organizování. Kompetence ke kontrolní činnosti a k motivování pracovníků jsou částečně delegovány na další orgány. Účinnost kontrolního systému byla posouzena jako průměrná, stejně jako účinnost vedení a motivování pracovníků, kde zejména vzhledem k chybějící odbornosti pro výuku některých předmětů chybí důraznější akcent na modernizaci metod a forem výuky.

Systémové podmínky výuky byly celkově hodnoceny stupněm průměrný.

Dílčí, převážně formální nedostatky se objevily v oblasti ekonomiky provozu školy.

Kontrolou čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí nebylo zjištěno neefektivní čerpání.

Hodnocení oblasti plánování, organizování a kontrolních mechanismů v podstatě odpovídá hodnocení z inspekční zprávy z dubna 1999. Oblast vedení pracovníků ani kvalita výuky ve zmíněné předchozí inspekční zprávě hodnoceny nebyly.

Pro výkon inspekce vytvořil ředitel velmi dobré podmínky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Jiroš	Mgr. Petr Jiroš v. r.
Členové týmu	Mgr. Miroslav Hanzelka	Mgr. Miroslav Hanzelka v. r.
	Václav Zemek	Václav Zemek v. r.
	RNDr. Antonín Smrž	RNDr. Antonín Smrž v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Ing. Hana Borůvková

Jana Jungerová

Zdena Bláhová

V Berouně dne 26. března 2002

Příloha č. 1 - Zjištění z dotazníků rodičům žáků

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. dubna 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Miroslav Klenovec

Mgr. Miroslav Klenovec v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2002-04-26	022 136/02-5080
Zřizovatel	2002-04-26	022 137/02-5080

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-------	-----------------------------	------

-----	-----	Přípomínky nebyly podány.
-------	-------	---------------------------

Příloha č. 1 inspekční zprávy čj. 022 067/02-5080 ze dne 26. března 2002

Zjištění z dotazníků rodičům žáků Základní školy Čerčany, okres Benešov

V rámci komplexní inspekce prováděné ve škole ve dnech 4. až 7. března 2002 bylo rozdáno celkem 180 dotazníků, v nichž mohli rodiče žáků odpovídat na předložené otázky i volně vyjádřit jakékoliv stanovisko k práci školy. Vraceno bylo 144 dotazníků (80%), což dokládá poměrně značný zájem rodičovské veřejnosti o dění ve škole a o její kvality. Celkově u většiny otázek převládá spokojenost.

S nabídkou nepovinných předmětů, kroužků a zájmové činnosti je spokojeno 98 dotázaných, opačný názor vyjádřilo 13 respondentů, ostatní se vyjádřili neutrálně nebo odpověď vynechali. Spokojenost rodičů s kvalitou výuky cizích jazyků převládá v poměru 88 ku 13, s výukou počítačové gramotnosti 48 ku 25, sportovní aktivity jsou pozitivně hodnoceny v poměru 72 ku 15, školní stravování a pitný režim 108 ku 12, podnětnost prostředí, vybavení budov a stav žákovského nábytku 79 ku 20, kvalita učebních textů 83 ku 23, vybavení školy učebními pomůckami 68 ku 24. 90 dotázaných se domnívá, že škola vytváří dostatečný prostor pro rozvoj osobnosti dítěte, 13 rodičů je opačného názoru. Spokojenost rodičů s informovaností o dítěti ze strany školy je 109 ku 7, připomínky k práci školy 30 dotázaných údajně nevznášelo, podle 29 byly připomínky akceptovány, podle 13 odpovědi nikoliv. Ke školní družině se vyjádřilo 38 rodičů, spokojenost s činností družiny je dána poměrem 30 ku 8. Pozitivní stanovisko k nabídce volitelných předmětů zaujalo 23 rodičů, nespokojeno je 5 dotázaných (Počet dotazníků vybraných od žáků 7. až 9. ročníku je 47.). K problematice péče o žáky s SPU se vyjádřilo 46 rodičů - 27 kladně, 5 kriticky, zbytek neutrálně.

Ve volných sděleních chválilo 20 rodičů přístup konkrétních učitelů k žákům, ve 13 případech byli někteří učitelé naopak kritizováni. Výrazná skupina se dožaduje zlepšení organizace života školy tak, aby žáci měli během polední přestávky a zejména při špatném počasí možnost dřívějšího vstupu a pobytu ve škole. Požadováno bylo rovněž zlepšení vztahů učitelů a žáků. 4 respondenti poukazují na potřebu zavádět moderní pedagogické trendy, zkvalitnit výuku a využívat výpočetní techniku v běžných hodinách. Zazněly rovněž hlasy po větší nabídce v oblasti cizích jazyků, modernizaci didaktické techniky a pomůcek a po zlepšení spolupráce s odbornými psychologickými pracovišti. Silná skupina dotázaných vyžaduje přístavbu školní tělocvičny. Jiné náměty, např. obava z šikanování mezi žáky, se objevily zcela ojediněle.

V Berouně dne 26. března 2002

.....

Mgr. Petr Jiroš
školní inspektor